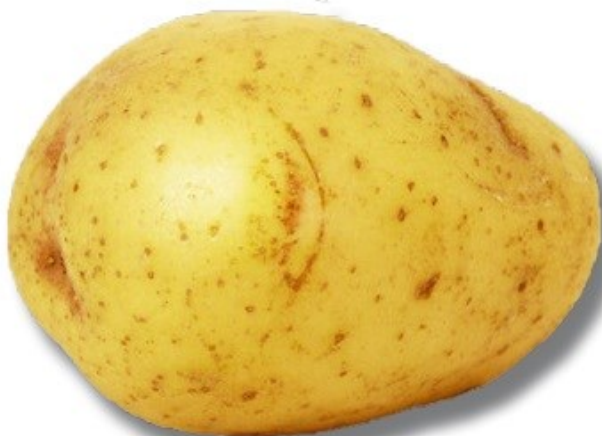

Nieuwe erpels smaakten naar God

Heimwee naar het Paradijs

Introductie

Wim Jansen

Wim Jansen vertelt over zijn heimwee naar het paradijs van zijn jeugd.

Heimwee naar die plek, een gehucht in Zeeuws-Vlaanderen, dat inderdaad Paradijs heette.

Heimwee naar dat leven en die tijd, de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw.

Heimwee naar een leven dicht bij de aarde.

Aarde, hard en bevroren.

Aarde, losjes en open, speels, ontvangend, geil.

Hij vertelt vanuit zijn perspectief nu: met de dood voor ogen. Toch zijn het luchtige impressies.

Hij ontwaart ook een Paradijs in de toekomst.

Wim Jansen (1950), theoloog, schrijver en dichter, is emeritus predikant van o.m. Vrijzinnig Delft en de Vrijzinnige Koorkerkgemeenschap in Middelburg. Hij is tevens gepensioneerd docent Levensbeschouwing aan het hbo. Info over zijn publicaties is te vinden achter in dit boek en op zijn website www.wimjansen.nu.

Morgenland
UITGEVERIJ

ISBN 978-90-834364-2-5

9 789083 436425 >

NIEUWE ERPELS
SMAAKTEN
NAAR GOD

*Heimwee naar
het Paradijs*

Wim Jansen

*De frisheid van die glanzende,
lichtgroene sla,
dat was de vroege zomer zelf.
En de smaak van die nieuwe 'erpels'!
Zo speciaal, zo aarde en zo nieuw,
heel licht zoetig.
Ze smaakten naar
God.*

Het Paradijs

Proloog: Heimwee naar het Paradijs

Soms heb ik zo'n mateloos heimwee naar het paradijs van mijn jeugd.

Dat paradijs was gelegen in het Paradijs.

Een verdwenen gehucht in Zeeuws-Vlaanderen, nu nog slechts bestaande uit drie boerderijen achter in een polder, in een loodrechte hoek die de dijk van de Braakman – de voormalige zeearm naar de mosselhaven van Philippine – daar maakt.

Soms heb ik zo'n mateloos heimwee naar die plek, dat leven, die tijd.

Dat leven: op de boerderij.

Het basale leven met de seizoenen.

Mijn moeder die al haar groente uit de tuin achter het huis haalde.

De tuin met dat mooie uitzicht op de boomgaard met hoogstam fruitbomen en de sierlijk uit het zicht buigende kreek tussen de groene oevers.

In de winter de stilte over de blinkende sneden klei, de ontzaglijke ruimte daarboven.

In de lente de flinterdunne rijtjes groen op de bewerkte akkers, de belofte.

In de zomer de volheid van opschietend gewas in vele tinten: blauw bloeiend vlas, lila papavervelden en de zonnegele rijkdom van graan.

In de herfst de bedrijvigheid van de oogst, goudkleurige rijen uien die door machines worden opgeraapt, grote, grillig gevormde aardappelen die uit de aardedijkjes aan het licht

worden gebracht en suikerbieten, ontworsteld aan
verregende akkers vol plassen.

Die tijd: de jaren van mijn jeugd, de jaren vijftig en zestig.
Toen het boerenleven nog geen industrie was.
Nog niet in de ijzeren greep van de banken.
Nog niet gedoemd tot grootschaligheid en slavernij.
Die tijd: toen alles nog net overzichtelijk en vriendelijk was
En een boerderij nog een boerderij was.
En het boerenleven een leven dicht bij de aarde.

Aarde, hard en bevroren.
Aarde, losjes en open, speels, ontvangend, geil.
Aarde, warm van de zon, en gul gevend van zijn rijkdommen.
Aarde, graag omgewoeld door de ploeg.

Dat was zo zeer echt leven.
Zo anders dan de vaders van vriendjes met hun banen van
negen tot vijf.
Zo anders dan hun saaie rijtjeshuizen.
Het was nog leven in de natuur.
Net nog – in die tijd.

In deze laatste fase van mijn leven, nu Zuster Dood zo
nadrukkelijk op mijn deur klopt – wat zal ik anders dan
verhalen vertellen uit mijn jeugd?
Verhalen van heimwee en plezier.
En God – want het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Liever naar een bruiloft

Als jongetje van negen moet ik toch een vooruitziende blik hebben gehad aangaande mijn latere denken over de dood. En vooral: beleven van de dood.

In de zomerse dagen tussen het overlijden van mijn opa en zijn begrafenis leek alle licht te worden buitengesloten. Zoals gebruikelijk in de protestantse wereld gingen de gordijnen dicht.

De boerenvrouwen in dracht droegen hun rouwvariant. Het was alles zwart en donker wat de klok sloeg. Ook in huis behoorde een stemmige sfeer te heersen.

Dat moet de achtergrond zijn van het gram dat mijn vader uitstraalde.

Het kan ook te maken hebben met zijn moeizame verhouding met zijn vader.

Hij was hem altijd blijven verwijten dat die zich na het vroege overlijden van zijn vrouw zo frivol had ingelaten met een nieuwe vlam.

Toen mijn moeder en Riet wat met elkaar liepen te dollen maande hij hen snauwend tot stilte.

En aan tafel maakte ik een opmerking die hij ook zwaar opnam.

‘Moet ik ook mee naar de begrafenis?’

Het leek me niets.

Een saai grote-mensen-gebeuren met een nare sfeer, zo iets moet ik voor mij hebben gezien.

Grote mensen die huilen, had broer Jan mij dreigend voorgespiegeld.

'Ja, jij moet ook mee.'

Het klonk onverbiddelijk.

En ineens flapte ik het eruit:

'Ik ga liever naar een bruiloft.'

Niet dat ik al veel bruiloften had meegemaakt – geen zelfs.

Maar kort geleden was een van de grote neven getrouwd en daarvan was mij het nodige ter ore gekomen, in ieder geval dat het een stuk leuker moest zijn dan een begrafenis.

Ik had het bruidspaar ook gezien en ik zie het nog voor me:

Een zonovergoten dag, met een witte, stralende bruid.

Dus: 'Ik ga liever naar een bruiloft.'

Misschien dacht mijn vader dat ik spotte met zijn verdriet?

In ieder geval las hij mij de les van hier en ginder dat ik zoiets nooit meer mocht zeggen.

En liet mij verbouwereerd achter.

Maar ik had nota bene gelijk!

O, o, o, wat had ik gelijk.

Een begrafenis hoort een bruiloft te zijn!

Opgaan in het licht, vereniging met het licht, trouwen met het licht.

Zo wil ik dat mijn kleinkinderen zich de begrafenis van hun opa herinneren.

Als een witte, stralende bruiloft.

Teer

Het was mei.

Ik was ontwaakt voor het leven.

Werelden gingen open.

Ik ontdekte schoonheid.

En diepe, onbestemde verlangens.

En ik voelde de pijn van dit leven, deze wereld.

Ik ontdekte teerheid.

Het was mei.

Het raam van mijn slaapkamer stond open naar de bloesem
aan de bomen op het erf.

Zo zacht rood, zo sneeuwwit – zo wonderschoon.

Maar het was ijskoud, zoals het alleen in mei ongedacht koud
kan zijn.

Het had 's nachts nog gevroren.

De ijsheiligen lieten zich nog één keer gelden.

En ik voelde de pijn van dit leven, deze wereld.

In mijn dagboek schreef ik:

'De bloesem is te teer voor deze koude.

Alle mooie dingen – ze zijn te teer voor dit leven.'

Ik voelde de kwetsbaarheid van de bloesem.

Tot in mijn ingewanden.

Ik leed aan de teerheid.

Ik wist nog niet hoe sterk teerheid kan zijn.

www.wimjansen.nu

wpjansen50@zeelandnet.nl

wp.jansen1950@gmail.com

www.morgenlanduitgeverij.nl